

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Vår ref: fs1728/ho
Deres ref: 17/3532 FMA PF
Oslo, 07.12.2017

Høring NOU 2017: 15 Revisorloven

Vi viser til departementets høringsbrev av 4. september 2017 om forslag til ny revisorlov. Regnskap Norge har behandlet saken i sitt fagutvalg.

Innledning

Lovutvalget som har behandlet revisorloven, har også som mandat å vurdere regnskapsførerlovgivningen. Mens utredningen om revisorloven ble ferdigstilt i juni, er arbeidet med regnskapsførerloven pågående. Det ville vært mest heldig om begge lovene hadde vært ferdig utredet samtidig. Vi tar til etterretning at det av tidsmessige grunner ikke har vært mulig. Det er likevel allerede i utredningen om revisorloven gjort en viktig avklaring av rollefordelingen mellom de to profesjonene, og som er lik den vi har i dag. Mens revisor har en kontrollfunksjon på vegne av allmenheten, skal regnskapsfører fremdeles være kundens hjelper og gjennom yrkesutøvelseskrav sikre kundens regnskapskvalitet. Dette innebærer en viktig føring for det videre arbeidet med regnskapsførerloven, og som Regnskap Norge støtter. Selv om revisorer og regnskapsførere skal dekke ulike formål, regulerer de to lovgivningene en rekke parallelle forhold knyttet til godkjenning, tilsyn, sanksjoner o.l. Her mener vi det er landet en rekke gode løsninger i forslaget til revisorlov. Dette gjelder ikke minst de nye foretaksreglene (registrering i Foretaksregisteret og registreringsenhet i konsesjonsregisteret for enkeltpersonforetak), deponering av godkjenning og økt fleksibilitet i etterutdanningskravet. Vi legger til grunn at disse løsninger danner premisser for regnskapsførerlovgivningen også.

Overordnede betraktninger

Regnskap Norge har i det store og hele få innvendinger til forslaget til ny revisorlov. Mye er foranlediget av direktivkrav, som etter vårt skjønn er fornuftig implementert. Herunder mener vi at revisjonsberetningen bør ha nær samme innhold som internasjonalt, slik forslaget legger

---

opp til. Vi stiller oss videre bak at loven knyttes til lovfestet revisjon (pliktig eller frivillig), og at den i tillegg regulerer plikter og ansvar ved oppdrag om revisorbekreftelser. Vi er enig i avgrensningen av de bekreftelsesoppdrag som omfattes av loven, og dermed også er omfattet av Finanstilsynets tilsyn og sanksjoner. Likeledes finner vi at utvalget har kommet frem til en god løsning når det gjelder «avtalte bekreftelser kun ment til bruk for oppdragsgiver», det vil si å kreve påtegnning om at bekreftelsen ikke er underlagt revisorloven for at det skal gjelde.

Et grunnleggende fundament for å oppnå nødvendig tillit til revisjonen er uavhengighet og objektivitet. Selv om «metodikken» rundt uavhengighetsvurderingen er annerledes i forslaget enn etter gjeldende lov, oppfatter og forutsetter vi at uavhengighetskravet i det materielle er like sterkt som før. At personkretsen i noen grad er redusert, forringer etter vårt skjønn ikke dette.

Et annet viktig premiss er at en revisjon skal være en revisjon, og at det ikke kompromisseres på sikkerheten i revisjonen / revisjonskvaliteten. Dette er oppfylt i forslaget. Hva gjelder såkalt «forholdsmessig bruk» av revisjonsstandarder støtter vi at dette ikke inngår som et lovfestet prinsipp.

Selve loven er strukturert etter EU-direktivets systematikk, og med nær sagt all regulering i lov uten bruk av forskrift. I utgangspunktet mener vi reglene kunne funnet en mer hensiktsmessig form gjennom å bruke forskriftsformatet for utfylling og detaljering av lovregelen. Vi tar imidlertid til etterretning at lovutvalget i valg av lovteknikk har prioritert hensynet til oversiktlig EU-implementering (bl.a. for enkelt å kunne se sammenhengen mellom direktivet og revisorloven) fremfor andre hensyn.

Kommentarer til enkeltbestemmelser

§ 2-1 Revisjonsplikt

Regnskap Norge støtter mindretallsforslaget til denne bestemmelsen og med den begrunnelse som der er gitt. Dersom man skal gi utvidete plikter bør det være begrunnet i reelt behov. Selv om utvidelsen ikke vil berøre veldig mange foretak, er konsekvensen stor nok for dem det gjelder.

§ 3-2 Utdanning, § 3-7 Revisortitler

Regnskap Norge støtter at revisorloven heretter opererer med bare en type revisor, og at den gjenværende tittelen skal være statsautorisert. Denne tittelen vil klart indikere at autorisasjonen er gitt av statlig myndighetsorgan, som er en fordel for å unngå forveksling med andre private autorisasjonsordninger. Vi mener utvalget også gjør helt riktig i å legge opp til innføring av én tittel umiddelbart, dvs. at alle skal tituleres statsautorisert uavhengig av hvilken kategori de har vært i før. Etter vårt skjønn er dette eneste holdbare løsning.

Utvalget går videre inn for utdanningskrav tilsvarende en master. Forslaget må bl.a. ses i lys av stadig økt kompleksitet i regelverk, forretningsmodeller og-prosesser mv. Dette er en situasjonsbeskrivelse som Regnskap Norge til fulle deler oppfatningen av, og som er en skjerpande faktor i vurderingen av kompetansebehovet.

§ 3-8 Deponering

Lovutvalget har gått inn for samme ordning som i regnskapsførerloven, slik at alle godkjente revisorer vil stå i Finanstilsynets register uavhengig av oppdragsansvar. Godkjenningen forutsetter oppfyllelse av etterutdanningskravet og andre løpende krav. Regnskap Norge støtter denne løsningen.

Revisorer som ikke kan eller vil følge kravene til etterutdanning, må etter forslaget si fra seg revisorgodkjenningen. På samme måte som utvalget finner vi det lite rasjonelt hvis en revisor som frivillig har sagt fra seg revisorgodkjenningen, må gå gjennom en fullstendig ny søknadsprosess for å få godkjenningen tilbake. På den bakgrunn foreslås en deponeringsløsning som vi mener ivaretar de ulike hensyn. Etter vårt syn er dette en ordning som bør adopteres i regnskapsførerloven.

§ 5-1 Krav til etterutdanning

Som nevnt innledningsvis støtter vi økt fleksibilitet i etterutdanningskravet. Tilsvarende fleksibilitet bør også innføres for regnskapsførerne når deres lov skal gjennomgå.

Kapittel 8 Uavhengighet og objektivitet

Se kommentar ovenfor, under Overordnede betraktninger.

§ 9-9 Oppdragsdokumentasjon

Til dette punktet finner vi det viktig å understøtte flertallets forslag om redusert oppbevaringstid for oppdragsdokumentasjon til fem år. Mindretallets forslag om forlenget oppbevaringstid for deler av dokumentasjonen er fundert i ønske om kontroll av den reviderte. Et slikt hensyn ligger ikke til revisorloven å ivareta. Dette må i tilfelle ivaretas gjennom regelverk som gjelder for de reviderte. Med fem års oppbevaringstid for regnskapsmateriale i bokføringsloven bryter det med premissene bak denne regelen å gjeninnføre/opprettholde en lenger tid i revisorloven.

Samme motsetning gjenfinnes i regnskapsførerlovgivningen, jf. regnskapsførerforskriften § 3-2. For nærmere utdyping av vårt syn, viser vi til Regnskap Norges svar 17. januar 2017 til forutgående høringsnotat i angjeldende sak.

§ 10-1 Revisors taushetsplikt

Regnskap Norge støtter mindretallets forslag vedrørende taushetsplikten overfor den revidertes eksterne regnskapsfører. I den grad bestemmelsen ikke gir åpning for revisor til å gi relevante opplysninger til den revidertes eksterne regnskapsfører, bør slik adgang gis som unntaksbestemmelse i loven.

§ 11-1 Erstatningsansvar

Utvalget er delt i synet på erstatningsansvar. Regnskap Norge støtter flertallets forslag. Selv om vi isolert sett har sympati for mindretallets merknad om proporsjonalt ansvar, kan det ikke tilrås uten å ha klarlagt konsekvenser i et videre perspektiv – f.eks. for eventuelle andre impliserte parter i saksforholdet. Vi følger derfor helt klart fraksjonen i underutvalget som fremhever at et proporsjonalt ansvar i tilfelle må vurderes i en bredere sammenheng, ref. følgende fra underutvalgets utredning:

«Underutvalgets medlemmer Birkeland, Giertsen og Irgens ser ikke bort fra at begrunnelsen for et proporsjonalt ansvar – funksjonsfordelingens betydning og prevensjon rettet mot styrenes håndtering av regnskapene – kan ha relevans i visse tilfeller. Men konsekvensen – i form av å lovfeste en særskilt ansvarsreduksjon for én profesjon (revisorene) griper så dypt inn i alminnelig erstatningsrett – at disse medlemmene vil anbefale at dette problemet blir drøftet i en bredere ramme, ikke bare i tilknytning til revisorenes ansvar.»

§ 14-3 Overtredelsesgebyr

Det er et utviklingstrekk at stadig flere lover utbygges med administrative sanksjoner slik som overtredelsesgebyr. Regnskap Norge vil understreke viktigheten av forsvarlighet ved innføring av slike virkemidler. I den forbindelse mener vi utvalget har gjort en viktig og god avgrensning i at overtredelsesgebyr ikke skal ilegges på personnivå. For denne gruppen er det tilstrekkelig at Finanstilsynet kan kalle tilbake godkjenningen som statsautorisert revisor eller ilegge ledelseskarantene eller forbud mot å avgi revisjonsberetning.

Etter dette gjenstår overtredelsesgebyr på foretaksnivå. Utvalget foreslår en maks grense på 1 MNOK, som etter vårt syn er høyt nok. Vi er videre opptatt av forholdsmessighet. Utvalget legger dette til grunn i premissene, uttrykt slik:

«Det er stor variasjon i størrelsen av og den økonomiske situasjonen i revisjonsforetakene. Dette skal tillegges vekt i fastsettingen av gebyrets størrelse i enkeltsaker.»

Regnskap Norge ber departementet vurdere å også uttrykke forholdsmessigheten direkte i lovbestemmelsen, f.eks. med maks % av omsetning som parameter. Det er viktig å understreke

---

at en slik eventuell ramme, ikke må bli en slags «fast takst» i praksis. Skalering innenfor rammen må skje i henhold til alvorlighetsgrad og rimelighetshensyn.

Med vennlig hilsen,
Regnskap Norge

Christine Lundberg Larsen
Adm.dir.

Peer Veiby (sign.)
Leder fagutvalget